

PRILOGA 2

SEZNAM ZNANJ IN VEŠČIN

Seznam znanj in veščin obsega znanja in veščine, ki jih zdravnik sekundarij osvoji in nadgradi med opravljanjem obveznega dela sekundariata, potrdi pa jih z opravljenim strokovnim izpitom za poklic zdravnik in je zanje tudi samostojno kompetenten.

Seznam znanj in veščin obsega naslednja področja:

1. temeljna znanja za obravnavo nenadno oziroma kritično obolelih ali poškodovanih,
2. pristop in začetna obravnava izbranih simptomov in stanj,
3. izbrana nujna stanja pri odraslih,
4. izbrana nujna stanja pri otrocih,
5. izbrane poškodbe,
6. izbrana nujna stanja z drugih medicinskih področij,
7. izbrana zdravila,
8. praktične veščine in posegi,
9. medikolegalno področje in zakonodaja s področja zdravstva.

1. Temeljna znanja za obravnavo nenadno oziroma kritično obolelih ali poškodovanih

Temeljna znanja obsegajo:

- izbrana predklinična in klinična znanja ter »mehke« veščine,
- načela obravnave urgentnih bolnikov,
- klinično razmišljanje in odločanje.

Zdravnik sekundarij pozna in razume predklinična in klinična znanja ter veščine iz 1. do 9. točke s Seznama znanj in veščin. Poleg tega zdravnik sekundarij pozna, razume in uporablja »mehke« veščine, zlasti pa načela profesionalizma, komunikacije, sodelovanja in medosebnih odnosov. Ta znanja zdravnik sekundarij pridobi na dodiplomskem izobraževanju in jih med obveznim programom pripravništva za poklic zdravnik še poglobi in utrdi.

Zdravnik sekundarij pozna, razume in uporablja načela obravnave urgentnih bolnikov ter obvlada generični pristop in začetno oskrbo nenadno oziroma kritično obolelega ali poškodovanega odraslega ali otroka, zlasti pa:

- pozna, razume in obvlada primarni pregled po načelih ABCDE (ocena, nujni ukrepi in vzdrževanje ukrepov na posamezni točki),
- zna časovno učinkovito pridobiti usmerjeno anamnezo in izvesti klinični pregled,
- pozna in razume načela triaže (namen triaže, sistemi za triažo, osnove ravnanja v množičnih nesrečah).

Zdravnik sekundarij pozna, razume in uporablja načela kliničnega razmišljanja in odločanja. Zna izoblikovati nabor diferencialnih diagnoz glede na verjetnost, pozna in razume povezave med kliničnimi najdbami in verjetnimi diagnozami, pozna, razume in uporablja načela predtestne in posttestne verjetnosti, zna racionalno načrtovati začetne diagnostične preiskave in zna pripraviti začetni načrt zdravljenja.

2. Pristop in začetna obravnava izbranih simptomov in stanj

Zdravnik sekundarij pozna, razume in obvlada pristop ter začetno obravnavo stanj iz drugega odstavka te točke, zlasti pa za posamezno stanje zna:

1. hitro izluščiti glavno težavo,
2. pridobiti relevantne anamnestične in druge podatke,
3. izvesti primarni pregled in usmerjen klinični pregled,
4. izvesti nujne ukrepe, ki jih posamezno stanje zahteva,
5. izoblikovati nabor diferencialnih diagnoz,
6. zastaviti racionalni diagnostični načrt,
7. začeti z ustreznim nujnim zdravljenjem,
8. se posvetovati z ustreznim specialistom oziroma sprejeti odločitev o nadaljnjem poteku.

Stanja odraslih in otrok, h katerim zna zdravnik sekundarij samostojno pristopiti, so:

1. srčni zastoj in periarrestne motnje ritma,
2. zapora in oskrba dihalne poti, vključno s tujki v dihalih,
3. anafilaksija,
4. motnja zavesti in nezavest,
5. konvulzije,
6. glavobol,
7. oslabelost,
8. vrtoglavica,
9. bolečina v žrelu,
10. sinkopa,
11. bolečina v prsih,
12. dispneja,
13. kašelj,
14. bolečina v trebuhu,
15. driska in zaprtje,
16. bolečina v križu,
17. otečena noga.

3. Izbrana nujna stanja pri odraslih

Zdravnik sekundarij obvlada bolezenska stanja pri odraslih iz drugega odstavka te točke, zlasti pa:

- pozna definicijo,
- razume etiopatogenezo oziroma patofiziologijo bolezenskega procesa,
- pozna tipično klinično sliko,
- zna navesti in uporabiti osnovne diagnostične preiskave za dano bolezen in jih tudi zna interpretirati,
- zna začeti z neodložljivim in nujnim zdravljenjem.

Izbrana bolezenska stanja pri odraslih so:

1. srčno-žilni sistem
  - akutni koronarni sindrom,
  - akutno srčno popuščanje,

- disritmije,
  - peri- in miokarditis, tamponada osrčnika in kardiomiopatije,
  - pljučna embolija in globoka venska tromboza,
  - disekcija prsne aorte in anevrizma trebušne aorte,
  - akutna okluzija arterije;
2. dihala
- anafilaksija,
  - akutno poslabšanje astme,
  - akutno poslabšanje kronične obstruktivne pljučne bolezni,
  - pljučnica,
  - druge okužbe dihal (akutni bronhitis, gripa),
  - spontani pnevmotoraks,
  - plevralni izliv;
3. prebavila
- krvavitev iz prebavil (hematemeza, hemohezija, melena),
  - peptična ulkusna bolezen, gastroezofagealna refluksna bolezen in gastritis,
  - hepatitisi,
  - holecistolitiza, holecistitis in holangitis,
  - akutni pankreatitis,
  - razpok votlega organa,
  - ileus in obstrukcija tankega črevesja,
  - akutni apendicitis,
  - divertikulitis,
  - spontani razpok vranice,
  - akutna mezenterična ishemija;
4. sečila in spolovila
- torzija moda oziroma jajčnika, epididimitis oziroma orhitis,
  - renalna kolika, nefrolitiza in ureterolitiza,
  - okužbe sečil (cistitis, pielonefritis),
  - hematurija,
  - akutno poslabšanje ledvične funkcije,
  - retencija urina;
5. motnje presnove, elektrolitov in acido-baznega ravnotežja
- motnje v uravnavanju krvnega sladkorja,
  - akutne motnje v delovanju ščitnice in nadledvičnih žlez,
  - motnje Na⁺, K⁺, Ca⁺⁺, Mg⁺⁺ ionov,
  - motnje acido-baznega ravnotežja,
6. živčevje
- sindrom možganske kapi,
  - spontane znotrajlobanjske krvavitve (epiduralni in subduralni hematomi, subarahnoidalna in intracerebralna krvavitev),
  - meningitis, encefalitis oziroma meningoencefalitis,
  - epileptični napad,
  - primarni glavoboli (tenzijski in migrenski glavobol, glavobol v rafalih);
7. infektologija
- sepsa,
  - vročina neznanega izvora pri odraslem,
  - okužbe kože in podkožja.

4. Izbrana nujna stanja pri otrocih

Zdravnik sekundarij zna prepoznati kritično ogroženega otroka in obvlada bolezenska stanja pri otrocih iz drugega odstavka te točke, zlasti pa:

- pozna definicijo,
- razume etiopatogenezo oziroma patofiziologijo bolezenskega procesa,
- pozna tipično klinično sliko,
- zna navesti in uporabiti osnovne diagnostične preiskave za dano bolezen in jih tudi zna interpretirati,
- zna začeti z neodložljivim in nujnim zdravljenjem.

Izbrana bolezenska stanja pri otrocih:

1. otrok v dihalni stiski (krup/ak. laringotraheitis, epiglotitis, astma, bronhiolitis, pljučnica) ter okužbe, ki lahko vodijo v zaporo dihalne poti,
2. otrok z motnjo srčnega ritma,
3. otrok z bolečino v trebuhu,
4. akutna driska in dehidracija pri otroku,
5. otrok z motnjo zavesti (meningitis, encefalitis, metabolna koma, konvulzije, vročinski krči),
6. otrok z vročino in kožnimi spremembami (meningokokcemija, sindrom toksičnega šoka, Kawasakijska bolezen, ošpice, rdečke, peta in šesta otroška bolezen, škrlatinka),
7. najpogostejša stanja pri otrocih s prirojenimi oziroma pridobljenimi motnjami v zgodnjem otroštvu (prirojene srčne napake, bronhopulmonalna displazija, sindrom kratkega črevesja).

5. Izbrane poškodbe

Zdravnik sekundarij zna pristopiti k poškodovancu na terenu oziroma v urgentnem centru (bolnišnici) ter obvlada poškodbe in poškodbeno stanja pri odraslih in otrocih iz drugega odstavka te točke, zlasti pa:

- pozna definicijo,
- razume etiopatogenezo oziroma patofiziologijo poškodbenega procesa,
- pozna tipično klinično sliko,
- zna navesti in uporabiti osnovne diagnostične preiskave za dano poškodbo in jih tudi zna interpretirati,
- zna začeti z neodložljivim in nujnim zdravljenjem.

Izbrane poškodbe:

1. poškodbe posameznih organskih sistemov
  - poškodbe glave in možganov,
  - poškodbe obraza in vratu,
  - poškodbe prsnega koša,
  - poškodbe trebuha, medenice in spolovil;
2. kostno-mišične poškodbe
  - poškodbe ramena in nadlakti,
  - poškodbe komolca in podlakti,

- poškodbe zapestja in prstov,
  - poškodbe hrbtenice,
  - poškodbe medenice, kolka in stegnenice,
  - poškodbe kolena in goleni,
  - poškodbe gležnja in stopala;
3. poškodbe zaradi vplivov okolja
- opeklina,
  - podhladitve,
  - električne in kemične poškodbe.

6. Izbrana nujna stanja z drugih medicinskih področij

Zdravnik sekundarij obvlada bolezenska stanja pri odraslih in otrocih iz drugega odstavka te točke, zlasti pa:

- pozna definicijo,
- razume etiopatogenezo oziroma patofiziologijo bolezenskega procesa,
- pozna tipično klinično sliko,
- zna navesti in uporabiti osnovne diagnostične preiskave za dano bolezen in jih tudi zna interpretirati,
- zna začeti z neodložljivim in nujnim zdravljenjem.

Izbrana bolezenska stanja pri odraslih in otrocih:

1. ginekologija in porodništvo
  - ruptura ektopične nosečnosti,
  - ruptura ciste jajčnika,
  - torzija jajčnika,
  - tuboovarijski absces in medenična vnetna bolezen,
  - zapleti nosečnosti (pre-, eklampsija, HELLP, ruptura maternice, abrupcija placente),
  - osnove poroda in začetna oskrba novorojenca z oživiljanjem;
2. otorinolaringologija
  - krvavitev iz nosu,
  - vnetja ušesa,
  - akutni rinosinuzitis,
  - faringitis in faringealni abscesi;
3. oftalmologija
  - tujki v očesu,
  - vnetja oči (konjunktivitis in druga vnetja),
  - akutni glavkomski napad,
  - akutna slepota;
4. bolezni gibal
  - septični artritis,
  - sindrom kavde ekvine,
  - discitis, osteitis in osteomielitis;
5. toksikologija
  - varni pristop k zastrupljenju in toksindromi,

– zastrupitev z alkoholom, opiat, benzodiazepini, antipsihotiki, stimulansi, antiglikemiki, s kardiogenimi zdravili (digoksin, beta blokatorji, zaviralci kalcijevih kanalčkov), ogljikovim dioksidom in monoksidom, cianidom.

7. Izbrana zdravila

Zdravnik sekundarij pozna zdravilne učinkovine iz drugega odstavka te točke, zlasti pa razume farmakodinamiko in farmakokinetiko učinkovine, indikacije za uporabo ter odmerke po posameznih indikacijah za odrasle in otroke, kontraindikacije, pomembne neželene učinke in součinkovanje z drugimi snovmi ter zna zdravilo pripraviti za uporabo in ga tudi pravilno aplicirati.

Zdravila, s katerimi zdravnik sekundarij kompetentno ravna, so:

1. zdravila za oživljanje (adrenalin, amjodaron, atropin, adenozin, magnezij, bikarbonat, kalcij),
2. zdravila za srce in ožilje (nitroglicerol, aspirin, furosemid, beta blokatorji, zaviralci kalcijevih kanalčkov, digoksin),
3. zdravila za dihala (salbutamol ter fenoterol in ipratropijev bromid, aminofilin),
4. antihistaminiki in kortikosteroidi (deksametazon, metilprednizolon in hidrokortizon),
5. zdravila z učinkom na prebavila (antiemetiki; zaviralci protonske črpalke),
6. analgetiki (paracetamol, NSAR, metamizol, morfij, piritramid, fentanil) in konceptualne osnove analgezije,
7. anestetiki in sedativi (benzodiazepini, etomidat, propofol, tiopental, ketamin),
8. mišični relaksanti (sukcinilholin, rokuronij),
9. antidoti (nalokson, flumazenil),
10. tekočine za infundiranje (kristaloidi, koloidi, raztopine glukoze) in
11. pogosto uporabljeni antibiotiki.